

KESKKONNAAMET

Tartu Linnavalitsus
lv@raad.tartu.ee

13.10.2017 nr 7-9/17/6407

Haage pärnade kaitse alla võtmisest

Pöördume Teie poole seoses Haage pärnade kaitse alla võtmisega. Keskkonnaamet on oma 27.09.2017. a kirjaga nr 7-9/17/6121 küsinud Tähtvere vallavalitsuse seisukohta Haage pärnade kohaliku kaitse alla võtmise osas. Kuna haldusreformi tulemusena liitub Tähtvere vald Tartu linnaga, ei esitanud Tähtvere Vallavalitsus oma seisukohta, vaid soovitas selle küsimusega pöörduda Tartu Linnavalitsuse, kui tulevase kohaliku omavalitsuse poole.

Nimelt on Keskkonnaminister algatanud (30.03.2009 käskkirjaga nr 454) menetluse looduse üksikobjekti – Haage pärnad – kaitse alla võtmiseks. Looduskaitseseaduse (edaspidi LKS) § 4 lõikest 6 tulenevalt kaitstakse looduse üksikobjektina teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekti, sealhulgas puud või nende rühma.

LKS § 7 kohaselt on kaitse alla võtmise eeldusteks loodusobjekti ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus ning linnu-ja loodusdirektiivi rakendamine. Arvestades ettepaneku tegemise põhjendust (põlispuid ilmestavad üksikelemendina nii maastikku kui ka konkreetse kinnistu haljastust ja on osa ajaloolis-kultuurilise väärtusega tervikust), võiks Haage pärnade kaitse alla võtmise eeldusteks olla puude esteetiline väärtus ja ajaloolis-kultuuriline väärtus.

Tartumaa Keskkonnateenistus tellis 2007. aastal Eesti Maaülikooli metsakasvatuse osakonna lektorilt Eino Laasilt ekspertiisi, hindamaks Tartu maakonnas seitsme tähelepanuväärse üksikpuu sh Haage pärnad seisundit ja väärtusi. Kuna viimasest Haage pärnade kaitse alla võtmise määruse avalikustamisest on möödunud hulk aastaid, siis enne menetluse jätkamist hindame veelkord objekti kaitse alla võtmise põhjendatust ja otstarbekust. Selleks sai tellitud 2017. a mais uus ekspertiis (lisatud kirjale) Hendrik Relvelt, hindamaks Haage pärnade dendrolooglist seisundit ja väärtusi.

Praegusel juhul on nii E. Laasi kui H. Relve eksperdiarvamustes esile toodud Haage pärnade mõõtmed, mis H. Relve 2017. aasta hinnangu kohaselt ei ole võrreldes teiste Eesti riikliku kaitse all olevate puudega tähelepanuväärsed. Kultuuriloolise väärtuse kohta E. Laasi töös hinnang puudub, kuid H. Relve toob välja, et puude kohta ei ole teada pärimusi ning nende kultuurilooline väärtus on keskpärane. Mõlema eksperdi hinnangul on Haage pärnadel olemas esteetiline ja maastikuline väärtus, kuna konkreetsetes piirkonnas on nad silmapaistvad ja neid võib pidada oluliseks maamärgiks. Seega on Haage pärnade kaitse alla võtmise eelduseks eelkõige esteetilisus. Tehtud ekspertiiside käigus ei leidnud kinnitust muude kaitse alla võtmise eelduste esinemine.

Kaitse alla võtmise eeldustele tuleb LKS § 11¹ lõike 1 kohaselt kaitse alla võtmise otsustamisel hinnata ka kaitse alla võtmise otstarbekust. Eelkõige vaadatakse otstarbekuse korral seda, kas kaitse alla võtmine, kui meede, mis aitab vältida seda objekti ohustavaid tegureid, on tõhus. Kas kaitse alla võtmine aitab kaitse alla võtmise ettepanekus toodud eesmärgi saavutada? Otstarbekuse hindamisel lähtutakse ka LKS §-s 2 toodud põhimõtetest, st loodust kaitstakse looduse säilitamise seisukohalt oluliste alade kasutamise piiramisega, kaaludes iga kord ka alternatiive, sealhulgas võimalust kaitsta loodusobjekti kohaliku omavalitsuse tasandil.

Tuginedes ekspertiisidele, ei ole Haage pärnadel selliseid väärtusi, mistõttu peaksid need kindlasti olema riikliku kaitse all. Seetõttu teeme kohalikule omavalitsusele ettepaneku kaaluda Haage pärnade kohaliku kaitse alla võtmist. Jõudmaks Haage pärnade osas mingi otsuseni, ootab Keskkonnaamet Teie vastust küsimusele, **kas Tartu Linnavalitsus on nõus võtma Haage pärnad, asukohaga Tähtvere vald, Haage küla, Haagemõisa tee 4 (katastritunnus 83101:004:0291), kaitse alla kohalikul tasandil?**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Eleri Laidma
juhtivspetsialist
kaitse planeerimise büroo

Lisa: H. Relve ekspertiis 2017 (fail)

Reet Reiman 680 7910
reet.reiman@keskkonnaamet.ee